

Baibas Reinbergas pieeja tēlainās izpratnes pilnveidošanā:

- ✚ *TĒLAINĀ IZPRATNE* ir jēgas jautājums filozofijā;
- ✚ par tēlaino izpratni nepieciešamas runāt tādas struktūras līmenī, kas pedagoģiskajā procesā pilnveido mākslas uztveri;
- ✚ autore ir pārliecināta, ka par mūsdienu garīguma problēmām jārunā bez sakralizācijas, saistībā ar dzīves mākslu, ko pilnveido mākslas tēlu apguves kompleksā pieeja ar intelektuālās (teksta, konteksta, zemteksta izpratne) un emocionālās sfēras (sajūtas, izjūtas, jūtu izpratne) līdzdalību;
- ✚ mākslas (statiskās, dinamiskās, statiski – dinamiskās// laika, telpas, sintētiskās) secīgas apguves procesā, pilnveidojot tēlaino izpratni, māksla kļūst praktiski lietojama pasaules izziņā, atklājot jaunu jēgu priekšstata, iztēles un fantāzijas līmenī, kas nodrošina *citū* pasaules redzējumu;
- ✚ telpas, laika vai sintētiskās mākslas uzstādījumā, piedāvātais *Tēlainās izpratnes modelis* norāda cilvēka apziņas stāvokli, domāšanas pieredzi un informācijas atklāsmes paņēmienus;
- ✚ darba uzdevums nav analizēt visiem mākslas veidiem kopīgo tēlu sistēmu un mākslinieciskās izteiksmes līdzekļu daudzveidību, bet piedāvāt tēlainības izpratnes apguvi pedagoģiskajā procesā konkrētu uzdevumu nosacījumu ietvaros
- ✚ ja pastāv trīsdimensiju telpas apziņa un uztvere, tad tai iepretī pastāv arī trīsdimensionāla pasaules izpratne caur mākslas tēliem un mākslinieciskās izteiksmes līdzekļiem.
- ✚ dažādu mākslas veidu tēlainās izteiksmes līdzekļi cilvēku uztverē un apziņā ir tulkojami cits caur citu ar tālā senatnē nostiprinātu jēdzienu palīdzību un simbolu palīdzību
- ✚ tēlainās izpratnes būtība rodama divu iepriekšējo nosacījumu mijietekmē, kas akcentēti *Tēlainās izpratnes modeļa* centrālajā (vidus) sadaļā
- ✚ mākslas darba jaunā satura **atklāsmes iespējas veido 6 tēlainās izpratnes komponenti un apstiprina 8 tēlainās mākslinieciskās izteiksmes līdzekļi.**
- ✚ Vārds, teksts(teikums, frāze) konteksts dod jaunas jēgas atklāsmes iespēju tiešās nozīmes jēdzieniskās nozīmes, pārnestās nozīmes līmenī: ja izglītojamo IZTĒLE iet kopā ar TEKSTU, sasniedz **jēdzieniskās nozīmes** līmeni; ja spēj saprast KONTEKSTU, ZEMTEKSTU un savienot ar FANTĀZIJU, sasniedz **pārnestās nozīmes** līmeni.
- ✚ tādējādi:

- vizuālā un verbālā integrācija dažādos mācību priekšmetos **pilnveido** tēlaino izpratni vidusskolēniem,
- vizuālā tēla izmantojums verbālo tēlu atklāsmē rada pašizpaušmes (*self – expression*) formu, uztverot mākslu kā kreatīvu aktivitāti, kurā emocijas ir spilgtākas par domām un tāpēc arī noturīgākas,
- attēls iztēlē un fantāzijā tiek mazāk pakļauts iekšējai cenzūrai nekā vārds,
- metaforizācija un simbolizācija pieļauj vārdu un attēlu interpretēt augstākā līmenī par tiešo nozīmi,
- dominantes uzdevumu struktūru jāveido atvērtu daudzām jēgām, lai rakstu darbos saglabātu nezināmā atklāšanas iespējas,
- skolēnu pašu veidoti dominantes tēli spēj akumulēt un noturēt jūtas, kas projicējas jaunradē.

© Baiba Reinberga